

Shchudlo, C., Zabolotna, O., Lisova, T. (2018). *Ukrainski vchyteli ta navchalne seredovyshe. Za rezultaty Vseukrainskoho monitorynovoho opytuvannya vykladannya ta navchannya sered dyrektoriv i vchyteliv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv (za metodolohiieiu TALIS)*. [Ukrainian Teachers and the Learning Environment. Results of All-Ukrainian Monitoring Survey of Secondary School Teachers and Principals (by the TALIS methodology)] Drohobych: TzOV «Trek-LTD». (in Ukrainian).

Ukrainska asotsiatsiia doslidnykiv osvity (n.d). *Vseukrainske opytuvannya sered dyrektoriv ta vchyteliv za metodolohiieiu TALIS [All-Ukrainian Monitoring Survey by the TALIS methodology]*. <http://www.uera.org.ua/uk/node/54>. Accessed on May 1, 2020. (in Ukrainian).

Ukrainskyi tsentr otsiniuvannya yakosti osvity (2019). *Natsionalnyi zvit za rezultaty mizhnarodnoho doslidzhennia yakosti osvity PISA-2018 [National Report by the Results of the Programme of International Student Assessment PISA-2018] / kol. avt. : M. Mazorchuk (osn. avtor), T Vakulenko, V. Tereshchenko, H. Bychko, K. Shumova, S. Rakov, V. Horokh ta in. Kyiv : UTsOlaO.*

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6-2020-73-75>

ДО ПИТАННЯ ПРО МЕТОДОЛОГІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**Олена Локшина, д.пед.н., проф.,
член-кореспондент НАПН України**

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є огляд характеру трансформацій педагогічної компаративістики в умовах глобалізаційних викликів.

Дослідження є теоретичним. Ключовими методами обрано аналіз (стратегічних документів, які формують орієнтири освітньої політики) порівняння, синтез опрацьованої інформації для демонстрації набутого в результаті дослідження знання.

Основні результати дослідження. Констатовано, що глобалізація змінює контекст розвитку освіти, що безпосередньо впливає на концептуальні засади та освітню політику. Фактично йдеться про багатовимірність

її функціонування під впливом багатовимірних чинників, що обумовлює необхідність осмислення традиційних поглядів на проведення компаративного дослідження. Зроблено висновок, що сьогодні актуальними є декілька постулат.

Важливим є відхід від розгляду національної системи освіти у статичному форматі, який завжди охоплював лише формальну освіту. В умовах розбудови країнами освіти впродовж життя національна освіта сьогодні включає також неформальну та інформальну освіту, в рамках яких відбувається підготовка та перепідготовка високопрофесійних фахівців для економіки знань, а розроблення і затвердження інструментів для підтвердження результатів неформального професійного навчання стає складовою державних політик і міжнародних стратегій. Зокрема, Європейська Рада ЄС у 2012 р. затвердила Рекомендації про валідацію неформального та інформального навчання (Council Recommendation, 2012).

До традиційної базової одиниці компаративного аналізу «національна система освіти» (національний рівень), що була запропонована М.А. Жюльеном Паризьким, додаються регіональний та глобальний рівні. Регіональні утворення стають активними агентами формування регіональної освітньої політики. Прикладом є ЄС та стратегічні орієнтири в галузі освіти цієї організації для держав-членів – Програма «Освіта і навчання 2020» (Council conclusions, 2009). ASEAN як геополітична та економічна міжнародна організація країн Південно-Східній Азії розробляє та реалізує ініціативи гармонізації вищої освіти регіону.

Доведено, що необхідним є розгляд горизонтальних і вертикальних проєкцій. Очевидно, що горизонтальні зв'язки між феноменами всередині національної системи освіти стають все більш активними (наприклад, у секторі вищої освіти – зв'язки між університетами, гармонізація в рамках Болонського процесу). Не менш важливою є вертикальна проєкція, яка умовно виглядає як «наднаціональні організації – національна освіта». ЮНЕСКО (міжурядова організація універсального характеру, яка працює у секторі освіти), ОЕСР, Рада Європи, Світовий Банк, ЄС через свої агенції (наприклад, Cedefop) формують орієнтири в освіті, які слугують рамкою для формування національних освітніх політик.

Розкрито, що на полі освіти з'являються нові гравці, передусім неурядові організації, які набувають впливовості у прийнятті рішень в освіті. Вагому роль, зокрема, у забезпеченні якості вищої освіти в Європі віді-

грають Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти (ENQA), Європейський союз студентів (ESU), Асоціація університетів Європи (EUA), Європейська асоціація закладів вищої освіти (EURASHE), які стали співрозробниками Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2015).

Зроблено висновок, що важливим для дослідника-компаративіста в галузі освіти на сучасному етапі є розуміння комплексності та взаємопов'язаності сучасного світу, що диктує розгляд освітнього феномену з урахуванням методологічних трансформацій. Це і вихід аналізу на наднаціональний рівень, врахування множинності агентів впливу і гравців.

Ключові слова: глобалізація, методологія, педагогічна компаративістика.

Література

Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020) // OJ C 119, 28.5.2009, p. 2–10.

Council Recommendation of 20 December 2012 on the validation of non-formal and informal learning 2012/C 398/01 // OJ C 398, 22.12.2012, p. 1–5.

Verger, A., Novelli, M., & Altinyelken, H.K. (2012). Global Education Policy and International Development: An Introductory Framework. In A. Verger, M. Novelli & H.K. Altinyelken (Eds.). *Global Education Policy and International Development: New Agendas, Issues and Policies* (pp. 3–32). London: Bloomsbury Academic. Retrieved May 8, 2020, from <http://dx.doi.org/10.5040/9781472544575.ch-001>

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Оксана Сухомлин, аспірантка

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є пошук зразків для практичного запозичення міжнародного досвіду освіти. У сучасній науці порівняльну педагогіку також називають компаративістикою. Слово компаративізм (від лат. *Comparativus* – порівняльний) означає порівняння і зіставлення, що включає встановлення подібності і відмінності, тенденцій історичного